

KIRJAT

SKEPTIKKO RAITISTUI ILMAN VIPPASKONSTEJA

Risto Koo Järvinen: Lasiinsylkijä. Savukeidas, 2016.

”Muita alkoholiongelmaa näin läheltä käsitteleviä kirjoja en ole pystynyt lukemaan.”

ENSIMMÄISEKSI tuli Skeptikon päätoimittaja ja stand up -koomikko Risto Koo Järvisen kirja ”Lasiinsylkijää” lukiessani mieleeni, että mitä yhteistä on alkoholistilla ja skeptikolla? Molemmat miettivät syitä, mutta vain toinen seurauksia, ainakin hie-man kärjistäen. Ja kun aivot alkavat vaatia yhä enemmän turruttamista, niin ei juomisen syitä enää edes muista. Niin, ja sekä skeptikon että alkoholistin nimi on Risto Koo, ainakin tässä kirjassa.

Olen tuntenut Järvisen parikymmentä vuotta, mutta en ole koskaan tavannut häntä ainakaan kovassa humalassa, eikä hänkään ole räkä poskella vastaan tullut. Tosin muistan kyllä aina ensi kohtaamisemme Skepsis ry:n kesäretkellä vuonna 2000: Tekniikan museossa Helsingin Vanhassakaupungissa ei myyty olutta.

Heittäydyn juttusille Järvisen kanssa, ja siinä ohessa Skeptikon tuore päätoimittaja naukkaili huikkia taskupullostaan. Odotin kovasti, että hän tarjoaisi hömpsyn minullekin, mutta tippaakaan ei herunut!

Kohtalon johdattamana törmäsin tulevaan kirjailijaan useammankin kerran kirjassa monesti mainitussa paikassa: Tuusulassa, Hyrylän Alkon nurkilla. Joka kerta tervehdin kassiani heilauttaen ja kerroin ohimennen käyneeni asioilla, johon Järvinen mumisi jotakin vastaukseksi. No, eipä muovisesta jallupullosta iloista kilinää korviin kiirikään.

En silloin tiennyt mitään miehen tilanteesta. Nyt kaikki on hänen kohdallaan toisin, emmekä todennäköisesti enää kohtaa sattumalta samoissa merkeissä: Järvisen viinalakko jatkuu edelleen.

AA-SEURAKUNTA EI ISKENYT SKEPTIKKOON

ANONYIMIT ALKOHOLISTIT ei ollut Järvisen juttu, sillä paatunut skeptikko ei pysty turvautumaan henkimaailman tukeen. AA-seurakunnassa käydään säännöllisesti julistamassa raittiita päiviä: etunimellä esiintyvä anonymi tunnustaa olevansa alkoholisti ringissä, jossa kaikki tuntevat toisensa. 12 askelta korkeamman voiman johdattamana on ateistille liikaa. AA on siirtymistä yhdestä riippuvuudesta toiseen seurakuntaan, josta ei niin vain lähdetäkään.

Järvinen löysi pelastuksensa somesta. Hän perusti Facebook-ryhmän, jossa lupasi olla niin monta päivää viinalakossa kuin saa ryhmälleen tykkäyksiä: vaatimat-

tomat 147 päivää. Kyseisistä lakon aikaisista Facebook-päivityksistä syntyi pohja Järvisen kirjalle.

”Lasiinsylkijä” on äkkiseltään helppolukuinen teos, ainakin sellaiselle, jolla ei ole syvempää kokemusta alkoholismista, omakohtaisesti tai läheisten kanssa. Muille kirja voi tuoda varsin karkeita ja ikäviäkin muistoja pääaiheesta, viinan kanssa läträämisestä. Tiivistettynä kirja koostuu päivä kerrallaan muistiin kirjoitetuista kirjailijan harhailevista ajatuksista julkisesti tehdyn raittiuspäätöksen syistä ja seurauksista.

Varsinaista selkeää juonta ei siis ole. Teksti on niin kaukana fiktiosta, että se suorastaan huutaa: ”Kaikki on täysin keksittyä.” Ilmeisesti kirja on kuitenkin totista ja rankkaa tilitystä humalaisen keski-ikäisen miehen toiluista selvin päin muisteltuna. Kirjassa ryyptään, kärsitään vitutuksesta ja yritetään jopa naida.

”Lasiinsylkijässä” yhdistyy koukuttava huumori, komiikka ja tragiikka tavalla, johon vain hyvä koomikko pystyy. Kukapa haluaisi lukea kahtasataa sivua pelkkää surkuttelua. Herkkyyttä kirjassa on kuitenkin niin paljon, että lukija elää vahvasti myös alamäet niin, että kyy-nel tirahtaa poskelle.

Useimmiten kuitenkin naurun tirskahtelua ei saa loppumaan, vaikka kirjan päähenkilö on jo sammunut keskelle jalkakäytävää Kaisaniemessä.

JUOPON EREKTIO ON PARANORMAALI ILMIÖ

JÄRVISEN TEOSTA on jo ehditty vertaamaan Juha Vuorisen ”Juoppohullun päiväkirjaan”. Vertailu Vuoriseen ei toimi samoista aihepiireistä huolimatta: niin erilaisesta kirjasta on kyse. Jos jotakin yhteistä kirjoista pitää löytää, niin humalaisen toiluista, naiset ja ehkä hengelliset pohdiskelut. Toisaalta tyylillisesti ”Lasiinsylkijä” on sellainen, ettei moista olisi ehkä kustannettu ilman Vuorisen päänavausta 18 vuotta sitten, enkä tarkoita tätä lainkaan negatiivisessa mielessä.

Kirjailija Järvinen kuvaa ilmeikkäästi, miten mahdollisesti raittiuden myötä menettää osan tai mahdollisesti kaiken kivan elämästään. Alkoholista kieltäytyminen on vaikeaa tässä kulttuurissa. Onko selvä stand up -koomikko hauska? Raittiina joutuu olemaan sivusta kaikesta, katselemaan kun muut avaavat joululahjoja ja juovat. Ampuvat ilotulitteita uutenavuotena ja juovat. Muita ei-

vät kiinnosta juuri nyt iltapäivälehtien mielenkiintoiset artikkelit, koska he juovat.

Tekstissä on läsnä vahva ahdistus sivulta sivulle. Alkoholien haitat ovat kirjailijalle enemmän kuin tuttuja. Läsnä ovat monenlaiset psykosomaattiset ja todellisetkin kivut ja se raaka tosiasia, että ryyppy murheeseen vain aiheuttaa aivoissa lisää masennusta. Ja miestissit, nuo alkoholien suurin haitta. Toiseksi pahin lienee erektio-ongelma: ”...kohta viisikymppisen heebon erektio näyttää kuitenkin olevan paranormaali ilmiö, se häviää heti, kun sitä rupeaa tutkimaan tarkemmin.” Veri kun tuppaa pakkautumaan alkoholistilla muualle ja aiheuttamaan paljastavaa kasvojen punoitusta, minkä vuoksi kirjailija on joutunut editoimaan Facessa julkaisemiaan kuvia.

Muitakin ongelmia kuvataan ”Lasiinsylkijässä” varsin seikkaperäisesti; on ehkä parempi olla lainaamatta tähän kirjan skatologisia osuuksia.

UUSIA SUKULAISIA: ELÄVIÄ JA KUOLLEITA

”LASIINSYLKIJÄSSÄ” ELETÄÄN PÄIVÄ KERRALLAAN, tuodaan muistoja kokemuksista, jotka ovat tulleet mieleen juuri kirjoitushetkellä. Välillä ollaan lapsuudessa, muutaman vuoden takana, eilissä. Mukavien nuoruuden muistojen lisäksi on kirjassa pitkiäkin jaksoja filosofia pohdiskelua kirjoittamisesta, tytöistä ja nuoren miehen alkoholikokeiluista. Nämä lainaukset nuoren Riston päiväkirjoista ovatkin monella tapaa kirjan parasta antia. Ne luovat vahvaa taustaa aiheeseen; lopulta lukija uskoo ymmärtävänsä, miksi alkoholi lopulta vietti miehen.

Teiniaikojen päiväkirjamerkinnot on erotettu tekstissä varmuuden vuoksi kursivilla, sillä niin samalla tyylillä Järvinen kirjoittaa vielä tänäkin päivänä. Kirjoittaja ei edes pyri siihen, että hänen täytyisi antaa lukijalle itsestään fiksu vaikutelma. Mutta niin siinä melkein lopulta käy.

Järvinen ei ehkä ole parhaimmillaan ihmisten välisten

suhteiden kuvaajana, mikä olisi ehkä parempi muotoilla niin, ettei hän ilmeisesti ole hyvä ihmissuhteissa. Hän kyllä kirjoittaa perheestään, arkielämästään, vaimostaan ja tyttärestään varsin rohkeasti. Avioliitto ei ole sujunut vuosiin hyvin ja kuten lukijalle selviää, ei raittiuskään tuonut suhteeseen parannusta.

Mies kirjoittaa hyvin suorasukaisesti isästään, alkoholista joka ei ole koskaan halannut poikaansa. Lapsuudessaan Järvinen näki isänsä alkoholien käytön lähinnä sankarillisena tekona, josta piti ottaa mallia. Lopulta radio-ohjelmassa tehty julkinen paljastus alkoholiperheestä aiheutti välirikon. Uskon, ettei kirjailija silti oikeasti vihaa isäänsä.

Kirja sisältää myös vähän seksiä, erittäin eroottista kerontaa. Kainostelemattomissa kohtaauksissa keski-ikäisen miehen halujen ja tekojen kohtaamattomuus on varsin koskettavaa, varsinkin jos olet itse sellainen mies. Kirjassa ei ole kuvia, mutta teksti upottaa niin, että lukija näkee tapahtumat mielessään kiusallisen elävästi.

Raitistumisen myönteisistä puolista Järvinen kuvaa erityisen koskettavasti sitä, miten hän löysi ja tapasi uusia sukulaisia, sekä eläviä että kuolleita. Alkoholien tuoma erakoituminenkin alkoi hiljalleen purkautua. Valitettavasti suurta terveydellistä mullistusta ei tapahtunut: ”Mä luulin kaikkien vaivojeni johtuvan brengusta, parantuvan itsestään 147 kuivan päivän aikana. Vitut parantuneet.”

Tämän kirja-arvostelun kirjoittaminen oli minulle vaikeaa muutamastakin syystä, eikä vähiten alkoholistin perheessä vietetyn rankan lapsuuden vuoksi. Muita aiheita näin läheltä käsitteleviä kirjoja en ole pystynyt lukemaan, kun jo esittelytekstitkin aiheuttavat painajaisia: darraa, kannäämistä, toiluista, juopon tuuria ja darraa, selvien päivien hermojen kiristymistä ja lankeamisen pelkoa.

Tätä kirjaa uskallan kuitenkin kuitenkin suositella kaikille.

Kirjoittaja oli Skepsiksen puheenjohtaja 2008–2012.

KESKUSTELUA

TIEDE TODISTAA JUMALAN **OLEMASSAOLON?**

ENNUSTAAKO KVAANTTIMEKANIikka SIELUN OLEMASSAOLON? **KOSMOLOGIAN AIKAKÄSITYS ON HUUHAATA.**

KASVEILLAKIN ON TIETOISUUS JA ÄLY - MILLÄ SIIS EI OLISI?

LUSIKANTAIVUTUSTA REIKIHOIDON WORKSHOPISSA ALBERTAN YLIOPISTOSSA. **TIEDE LÄHESTYY VANHAA VIISAUTTA...**

TYÖNNÄ LUSIKKASI SOPPAAN. KIIHKEÄÄ MIELIPITEENVAIHTOA JOKA SIUNATUN PÄIVÄ:

KESKUSTELU.SKEPSIS.FI